

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 144/2012-57

Ústavný súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí 16. apríla 2013 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika vo veci sťažnosti JUDr. M. T., P., zastúpeného spoločnosťou B., s. r. o., P., v mene ktorej koná advokát JUDr. J. B., PhD., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 144/2008 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. M. T. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 144/2008 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Kežmarok prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 144/2008 konať bez zbytočných prietáhov.

3. JUDr. M. T. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Kežmarok povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Kežmarok je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia JUDr. M. T. v sume 653,36 € (slovom šesťstopäťdesiattri eur a tridsaťšesť centov) na účet spoločnosti B., s. r. o., P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 144/2012-11 z 3. apríla 2012 prijal na ďalšie konanie sťažnosť JUDr. M. T. (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Kežmarok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 144/2008 (o vypořádanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov s prísl.).

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci listom sp. zn. 1 SprO/440/2012 zo 17. decembra 2012 vyjadrila podpredsedníčka okresného súdu, v ktorom uviedla:

„Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že návrh v predmetnej veci, v ktorej je v procesnom postavení odporcu, mu bol doručený 21. 01. 2009. Aj keď súd nariadil viaceré termíny

pojednávani, väčšina z nich bola zrušená, resp. odročená. Súd vo veci meritórne nerozhodol. Koná v rozpore so zásadou hospodárnosti a rýchlosti konania a vo veci dochádza k zbytočným prietahom.

Predmetom konania v danej veci je vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Konanie začalo dňa 01. 08. 2008. Je pravdou, že vo veci nebolo doposiaľ ani raz meritórne rozhodnuté.

Po preštudovaní veci zastávam názor, že skutkové okolnosti danej veci sa vyznačujú určitým stupňom obtiažnosti. Vo veci je v rámci vyporiadavania bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov potrebné posúdiť značné množstvo nárokov, množstvo predbežných otázok, a posúdiť tiež množstvo skutočností, ktoré si vyžadujú odborné znalosti (znalecké dokazovanie).

K doterajšej dĺžke konania značnou mierou doposiaľ prispeli aj obaja účastníci konania nie vždy efektívnou realizáciou svojich práv, a tiež podávaním početných, často aj opakovaných zdĺhavých podaní k veci, nezriedka mimo konzultácii s právnymi zástupcami, opakovanými nesytemovými návrhmi na dopĺňovanie okruhu vecí patriacich do BSM, neúčastou na pojednávaníach (najmä navrhovateľka), nedostatočnou súčinnosťou so znalcom (navrhovateľka). Tu poukazujem na obsah spisu. Pokiaľ ide o správanie sa účastníkov konania, dávam do pozornosti aj vyjadrenie zákonného sudcu k sťažnosti, ktoré pripájam k môjmu vyjadreniu.

V konaní som zo strany súdu nezistila väčšie obdobia nečinnosti. Súd jednotlivé úkony vykonáva v krátkych časových úsekoch. Ich efektívnosť a systémosť ponechávam na zváženie ústavného súdu.

Zároveň oznamujem, že Okresný súd Kežmarok nesúhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci. “

Zákonný sudca JUDr. A. K. v pripojenom vyjadrení z 10. decembra 2012 okrem iného uviedol:

„Ako zákonný sudca v predmetnej veci nesúhlasím s tým, že som spôsobil v konaní nejaké prietahy, resp. že som neprihliadal na zásadu hospodárnosti. Chcem uviesť, že vec, ktorá mi bola pridelená v r. 2008, nie je ani tak náročná z hľadiska merita veci, ale javí sa problémovou z hľadiska vzájomných vzťahov účastníkov konania, ich jednania, postupov

v rámci procesného konania, ale napríklad aj vzťahu žalovaného vo vzťahu k právnej zástupkyňi žalobkyne. Všetky tieto vzťahy sú veľmi komplikované, účastníci konania sú na seba animózni, vystupujú veľmi konfliktne, pričom údajne vzťahy medzi žalovaným a právnou zástupkyňou žalobkyne sú natoľko vyhrotené, že podávajú na seba rôzne sťažnosti, prípadne podnety pre rôzne orgány. Istým problémom je aj skutočnosť, že účastníci konania zasielajú súdu neustále ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania, ďalšie listiny, ktorými preukazujú svoje práva a takýmto nahromadením rôznych vyjadrení má dnes spis vyše 1 600 strán, pričom účastníci konania opakovane zasielajú ďalšie reagujúc na vyjadrenie druhého účastníka, väčšina týchto dokladov ide mimo vedomia advokátov.

Ako zákonný sudca som si vedomý, že vec by mala byť spravidla prejednaná na prvom pojednávaní, no na to, aby súd zákonne a včas rozhodol potrebuje aj istú súčinnosť účastníkov s cieľom náležite zistiť a ustáliť skutkový stav...

Procesný súd pripomína, že navrhovateľke bola za isté konanie, ktoré súviselo s tým, že spôsobuje marenie znaleckej činnosti, uložená poriadková pokuta a naposledy bola právna zástupkyňa navrhovateľky pod hrozbou poriadkových opatrení, po doplnení dokazovania, vyzvaná, aby vyšpecifikovala masu BSM a spresnila návrh na začatie konania...

Už vyššie som vo svojom vyjadrení uviedol, že nadobúdam istým spôsobom podozrenie, že prinajmenšom jedna sporná strana zámerne oddaľuje rozhodnutie vo veci samej, čo môže súvisieť s tým, že nie je pripravená majetkovo sa dorovnať, resp. že nemá záujem na včasnom urovnaní tohto sporu... Pri podrobnom štúdiu spisu je možné zistiť, že veci bola venovaná náležitá pozornosť, no komplikácie súvisiace s názorovými a povahovými odlišnosťami medzi účastníkmi konania, názorovými postojmi, neustálym predkladaním návrhov na doplnenie dokazovania, menenia výpovedí, spôsobili, že je dnes vec v takom štádiu, že nebolo možné rozhodnúť, pričom, ako už bolo vyššie povedané, ani právni zástupcovia nezohrávajú rozhodujúcu úlohu, keďže účastníci konania neustále zasielajú súdu ďalšie listinné materiály...“

Dňa 16. apríla 2013 sa konalo verejné ústne pojednávanie, na ktorom účastníci konania uviedli, že zotrvávajú na svojich písomných návrhoch, resp. vyjadreniach. Zákonný

sudca navyše uviedol, že vec sa pohla dopredu, pretože po ustálení predmetu sporu nariadil na 3. máj 2013 pojednávanie, na ktorom bude vyhlásené rozhodnutie vo veci samej.

V záverečnom návrhu sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 144/2008 porušil jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby prikázal okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prietáhov a zaplatiť sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie v sume 10 000 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia v sume 698,62 €.

Okresný súd navrhol sťažnosť sťažovateľa zamietnuť.

II.

Zo súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 3 C 144/2008 ústavný súd zistil, že konanie sa začalo 7. augusta 2008, keď bol Okresnému súdu Košice I doručený návrh navrhovateľky (Ing. J. L.) na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov s príslušenstvom. Vec bola 6. októbra 2008 postúpená okresnému súdu ako miestne príslušnému súdu a 15. decembra 2008 sťažovateľ ako odporca požiadala okresný súd o zaslanie návrhu.

V priebehu roka 2009 okresný súd nariadil až šesť pojednávaní (29. januára 2009 odročil pojednávanie na neurčito z dôvodu vznesenej námietky proti zákonnému sudcovi zo strany navrhovateľky, 25. júna 2009, 7. júla a 22. septembra 2009 z dôvodov čerpania dovolenky právnyimi zástupcami sťažovateľa a navrhovateľky a z dôvodu práceneschopnosti navrhovateľky a 21. októbra 2009 odročil pojednávanie z dôvodu upresnenia návrhu navrhovateľky).

Dňa 11. decembra 2009 okresný súd odročil pojednávanie po vypočutí účastníkov a ich právnych zástupcov pre účely doplnenia petitu návrhu.

V roku 2010 sa konalo len jedno pojednávanie, a to 3. februára 2010, pričom po vypočutí oboch účastníkov konania a ich právnych zástupcov ho okresný súd odročil na neurčito pre účely doplnenia dôkazov a nariadenia znaleckého dokazovania.

Okresný súd pribral následne dvoch znalcov z odboru stavebníctva, a to 5. marca 2010 „za účelom určenia všeobecnej hodnoty, t. j. vykonania znaleckého odhadu ceny nehnuteľností“ (Ing. F. M.) a 10. marca 2010 (Ing. Š. Z.) „za účelom vyčíslenia vložených investícií vo finančnom vyjadrení do predmetnej nehnuteľnosti za obdobie od vydania nehnuteľnosti Ing. J. L. až do dňa rozvodu“, pričom obom znalcom určil lehotu 60 dní na vypracovanie znaleckých posudkov.

Dňa 16. júna 2010 okresný súd doplnil pokyny pre znalca Ing. F. M. na základe jeho žiadosti z 18. mája 2010 a 12. júla 2010 mu znalec doručil znalecký posudok.

Následne na základe žiadosti právneho zástupcu sťažovateľa okresný súd 13. septembra 2010 nariadil tomu istému znalcovi vypracovať znalecký posudok aj na zodpovedanie otázky „určenia všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti ku dňu právoplatného rozsudku o rozvode účastníkov konania“, pričom mu určil 30-dňovú lehotu na jeho vypracovanie.

Dňa 5. januára 2011 okresný súd telefonicky urgoval druhého znalca na predloženie znaleckého posudku a 4. marca 2011 zisťoval opätovne stav znaleckého dokazovania (ohliadka nehnuteľnosti ohlásená na 19. február 2011 sa neuskutočnila z dôvodu oznámenia právnej zástupkyne navrhovateľky, že v čase konania ohliadky bude na zahraničnej pracovnej ceste).

Dňa 30. marca 2011 sa uskutočnilo pojednávanie za účasti oboch účastníkov konania a ich právnych zástupcov, ktoré bolo odročené na 12. máj 2011 pre účely doplnenia dokazovania (tento termín bol neskôr zrušený), a toho istého dňa okresný súd uložil aj poriadkovú pokutu navrhovateľke za opakované marenie termínov ohliadky (prvá ohliadka sa neuskutočnila 30. októbra 2010 tiež pre nesúhlas navrhovateľky s jej vykonaním).

Súčasne uložil právnej zástupkyni navrhovateľky, aby predložila spresnený návrh, a toto zopakoval aj 7. decembra 2011.

Dňa 22. júla 2011 okresný súd opätovne urgoval znalca na predloženie znaleckého posudku, a to po urgencii právneho zástupcu sťažovateľa zo 7. júla 2011. Dňa 5. septembra 2011 bolo okresnému súdu doručené oznámenie znalca o stave spracovania znaleckého posudku, v ktorom požiadal o predĺženie lehoty na jeho vypracovanie do 30. októbra 2011.

Okresný súd následne 20. septembra 2011 zrušil svoje predchádzajúce uznesenie z 10. marca 2010 a nariadil znalecké dokazovanie ďalším znalcom Ing. P. Š., ktorý mu však 11. októbra 2011 oznámil, že nemôže vykonať znalecké dokazovanie z dôvodu jeho pracovnej vyťaženia. Následne okresný súd pribral 12. decembra 2011 do konania znalca Ing. J. Č., ktorý mu 27. decembra 2011 oznámil, že odmieta vypracovať znalecký posudok z dôvodu, že nepôsobí v odvetví „*odhad hodnoty nehnuteľností*“.

Dňa 21. december 2011 nariadené pojednávanie okresný súd odročil, pretože sťažovateľ požiadal o zmenu termínu pojednávania.

Dňa 25. januára 2012 okresný súd pojednávanie po vypočutí účastníkov a ich právnych zástupcov prerušil z dôvodu časovej tiesne na 27. január 2012 a toto pojednávanie odročil na neurčito pre účely vykonania ďalších dôkazov.

Okresný súd 16. marca 2012 pribral do konania znalkyňu Ing. M. M., ktorá 14. mája 2012 požiadala okresný súd o poskytnutie preddavku na znalečné a 15. júna 2012 o predloženie podkladov potrebných na vypracovanie znaleckého posudku.

Dňa 18. júna 2012 okresný súd požiadal V., a. s., o zaslanie kópie znaleckého posudku vypracovaného iným znalcom k zriadeniu záložného práva k nehnuteľnostiam a 4. septembra 2012 okresný súd požiadal aj S., a. s., o zaslanie podkladov k dokazovaniu, pričom požadované podklady jej boli zaslané až 17. septembra 2012. Znalkyňa doručila znalecký posudok okresnému súdu 26. septembra 2012.

Dňa 5. novembra 2012 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľa k znaleckému posudku a návrh na skončenie veci dohodou – schválením súdneho zmiernu, ku ktorému sa vyjadrila právna zástupkyňa navrhovateľky, a 20. novembra 2012 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľa k stanovisku navrhovateľky.

Dňa 27. novembra 2012 bolo pojednávanie zrušené na základe žiadosti navrhovateľky (právna zástupkyňa jej vypovedala plnú moc).

Dňa 13. decembra 2012 bolo okresnému súdu doručené čiastočné späťvzatie návrhu navrhovateľkou (v časti hnutelných vecí, keďže došlo k vyporiadaniu dohodou).

Na pojednávaní konanom 15. januára 2013 okresný súd vypočul účastníkov konania, a odročil pojednávanie na 4. február 2013 s tým, že *„navrhovateľka sa vyjadrí k návrhu dohody a k dodatku najneskôr na pojednávaní, resp. predtým písomne zoberie návrh na začatie konania v plnom rozsahu späť s návrhom na zastavenie konania“*.

Pojednávania určené na 4. február 2013 a 28. marec 2013 okresný súd odročil na základe žiadostí účastníkov o zmenu termínu pojednávania z dôvodu práceneschopnosti a iných povinností sťažovateľa.

Dňa 12. apríla 2013 okresný súd vypočul účastníkov konania a pojednávanie odročil na 3. máj 2013 pre účely vyhlásenia rozsudku.

III.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 144/2008.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

V obsahu označených práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. I. ÚS 20/02, III. ÚS 344/2011).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (napr. IV. ÚS 221/04, III. ÚS 103/07, III. ÚS 139/07).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje postupovať v konaní v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ako aj z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, III. ÚS 75/07, III. ÚS 118/07) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Ústavný súd (obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva) pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

1. Predmetom konania pred okresným súdom je rozhodovanie o návrhu navrhovateľky na vyrovnanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov s prísl. V danom prípade ide o konanie, ktoré nie je právne zložité a metodika postupu je upravená tak v hmotnoprávných predpisoch (Občiansky zákonník), ako aj v procesných (Občiansky súdny poriadok), súdy v týchto prípadoch majú dostatok stabilizovanej a rozsiahlej judikatúry všeobecných súdov. Ústavný súd zároveň uznáva, že takéto spory sú svojou povahou náročné na dokazovanie (skutková zložitosť), pretože je potrebné zistiť nielen okruh vecí patriacich do zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov konania a ich hodnotu ku dňu zániku manželstva, ale v záujme komplexného vyporiadania tohto majetkového spoločenstva zohľadniť aj špecifické okolnosti toho-ktorého prípadu. Rovnako tomu bolo aj v danom prípade, kde navrhovateľka niekoľkokrát menila a dopĺňala svoj návrh, resp. uplatňované nároky, pričom okresný súd musel nariadiť znalecké dokazovania znalcami z odboru stavebníctva pre účely určenia všeobecnej ceny nehnuteľností, resp. pre účely vyčíslenia investícií vložených do jednej z nehnuteľností, ale aj opakovane

zistiť majetkové pomery sťažovateľa v peňažných ústavoch. V zhode s názorom ústavného súdu aj zákonný sudca uviedol, že *„vec... nie je ani tak náročná z hľadiska merita veci, ale javí sa problémovou z hľadiska vzájomných vzťahov účastníkov konania, ich jednania, postupov v rámci procesného konania...“*.

2. Pri posudzovaní druhého kritéria, t. j. správania sťažovateľa ako účastníka konania, ústavný súd dospel k záveru, že tento podstatnou mierou neprispel k predĺženiu posudzovaného konania. Sťažovateľ bol v konaní aktívny, viackrát žiadal, aby okresný súd urýchlene skončil znalecké dokazovanie, včas reagoval na výzvy okresného súdu, a zúčastňoval sa aj nariadených pojednávanií, hoci je pravdou, že okresný súd musel zrušiť štyri termíny pojednávanií v júni 2009, v decembri 2011, 4. februára 2013 a 28. marca 2013 na základe jeho žiadostí z dôvodu čerpania dovolenky, resp. kolízie s ďalšími pojednávaniami na inom všeobecnom súde, a pre práceneschopnosť. V okolnostiach danej veci ústavný súd však tieto skutočnosti nevyhodnotil v neprospech sťažovateľa, pretože sťažovateľ sa vždy riadne ospravedlnil a na doterajšiu dĺžku konania to nemalo výrazný vplyv.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 144/2008. Na základe prehľadu úkonov v danej veci ústavný súd konštatuje, že toto konanie je poznačené ako celok neefektívnosťou a nesústredenosťou. Okresný súd síce mechanicky nariaďoval pojednávania, ale ich v prevažnom rozsahu bez ďalšieho odročoval a vec meritórne neposudzoval. Tak tomu bolo v roku 2009 až štyrikrát, a to 25. júna 2009, 7. júla 2009, 22. septembra 2009 (odročil pojednávania z dôvodov čerpania dovolenky právnymi zástupcami sťažovateľa alebo navrhovateľky a z dôvodu práceneschopnosti navrhovateľky) a 21. októbra 2009 za účasti účastníkov a ich právnych zástupcov z dôvodu upresnenia návrhu navrhovateľky.

Prvé relevantné pojednávanie sa konalo až 11. decembra 2009, teda po uplynutí viac ako jedného roka od podania návrhu.

Z uvedeného vyplýva, že v priebehu konania a pri vykonávaní jednotlivých úkonov a pojednávaní sa okresný súd neriadil dôsledne princípmi vyplývajúcimi z Občianskeho súdneho poriadku.

Okrem neefektivity postupu v konaní okresný súd postupoval aj nesústredene, a to najmä pri vykonávaní znaleckého dokazovania. Príkladom jeho neefektívneho a nesústredeného postupu je skutočnosť, že možnosť podania znaleckého posudku vopred nekonzultoval so znalcami (§ 127 OSP), čím v konaní vznikli zbytočné priet'ahy. O takomto postupe svedčí nariadenie znaleckého dokazovania 10. marca 2010 a 13. septembra 2010 a ďalej znalecké dokazovanie nariadené v septembri 2011, keď bol ustanovený znalec, ktorý nemohol znalecký posudok spracovať z dôvodu pracovnej vyťažnosti, a tiež v decembri 2011, keď ustanovil znalca, ktorý ani nebol zapísaný do zoznamu znalcov v požadovanom odvetví („odhad hodnoty nehnuteľností“).

Tieto skutočnosti mali za následok to, že znalecké dokazovanie bolo skončené až po pribratí štvrtého znalca, ktorý predložil znalecký posudok 26. septembra 2012.

Obdobie znaleckého dokazovania je teda obdobím neefektívnej a nesústredenej činnosti okresného súdu, pretože v tomto období okresný súd neurobil nič pre odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľa a podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade nevyužil dôsledne a včas všetky procesné prostriedky smerujúce k tomu, aby znalecké dokazovanie bolo urýchlene skončené (obdobne m. m. IV. ÚS 239/03, IV. ÚS 265/04, III. ÚS 543/2011).

Ústavný súd v súvislosti s posudzovaním efektivity namietaného konania upriamuje pozornosť na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej nielen nečinnosť, ale aj neefektívna (nesústredená) činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (obdobne napr. IV. ÚS 380/08, I. ÚS 7/2011).

Na doterajšiu dĺžku tohto konania mali nepochybne vplyv aj opakované nesystémové návrhy účastníkov na doplňovanie okruhu vecí patriacich do BSM, ako to uviedol okresný súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti, ale ústavný súd k tomu konštatuje, že z ustanovení tretej časti procesného kódexu (Občianskeho súdneho poriadku) upravujúceho konanie v prvom stupni nevyplýva pre všeobecný súd povinnosť donekonečna udržiavať stav konfrontácie medzi podaniami účastníkov konania, pretože je len na jeho posúdení, kde je vzhľadom na predmet konania rozumná hranica takúto konfrontáciu ukončiť a po vykonaní dokazovania pristúpiť k rozhodnutiu vo veci samej.

Vzhľadom na uvedené zistenia preto ústavný súd neakceptoval vyjadrenie okresného súdu (sudcu), že v konaní neboli spôsobené prieťahy.

Po vyhodnotení všetkých citovaných okolností posudzovaného prípadu a obsahu spisu ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C/144/2008 bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu porušené, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci (bod 2 výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie (podobne § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

Sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie v sume 10 000 € ako náhradu nemajetkovej ujmy, čo odôvodnil „*neprimeranými priet'ahmi v konaní*“.

Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy aj priznanie finančného zadosťučinenia, pri určení ktorého ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na zistený stav posudzovaného konania ústavný súd priznal sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 1 000 €, ktoré zaviazal uhradiť okresný súd (bod 3 výroku nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

Právny zástupca sťažovateľa si v sťažnosti zo 7. marca 2012 uplatnil trovy konania, „*ktoré spočívajú v trovách právneho zastúpenia, a to minimálne za tri úkony právnej pomoci, t. j. 1. prevzatie veci a príprava zastúpenia a 2. porada s klientom 3. písomné podanie na súd*“, v celkovej sume 320,44 €. Na verejnom ústnom pojednávaní konanom 16. apríla 2013 trovy konania doplnil o ďalší úkon právnej služby – účasť na tomto pojednávaní v sume 130,16 € a náhradu režijného paušálu v sume 7,81 €, náhradu za stratu času v sume 104,08 € za 8 začatých polhodín na cestu z P. do K. a späť a cestovné v sume 73,10 €. Keďže právny zástupca sťažovateľa je platcom dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), po pripočítaní 20 % DPH celkové trovy právneho zastúpenia vyčíslil na sumu 698,62 €.

Pri výpočte náhrady trov konania ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka. Podľa oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2011 predstavovala sumu 763 € a za I. polrok 2012 sumu 781 €. Podľa § 11 ods. 3 vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je možné oceniť peniazmi.

Na základe uvedeného patrí sťažovateľovi náhrada trov konania z dôvodu trov právneho zastúpenia:

- za dva úkony právnej služby [príprava a prevzatie vecí vrátane prvej porady s klientom a písomné vyhotovenie sťažnosti podľa § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky] vykonané v roku 2012 v sume 127,16 € za jeden úkon a dva režijné paušály v sume 7,63 € za jeden režijný paušál, t. j. spolu 269,58 €, čo spolu s 20 % DPH predstavuje sumu 323,50 €,

- za jeden úkon právnej služby [účasť na verejnom pojednávaní podľa § 14 ods. 3 písm. d) vyhlášky] vykonaný 16. apríla 2013 v sume 65,08 € plus 20 % DPH, čo je spolu 78,10 €,

- za jeden úkon právnej služby [zastupovanie na pojednávaní, na ktorom sa vyhlásilo rozhodnutie podľa § 14 ods. 5 písm. b) vyhlášky] vykonaný 16. apríla 2013 v sume 32,54 €, plus 20 % DPH, čo je spolu 39,05 €,

- náhrada za stratu času (podľa § 17 ods. 1 vyhlášky) za 8 začatých polhodín na cestu z P. do K. a späť v sume 104,16 € plus 20 % DPH, čo je spolu 124,99 €,

- cestovné (podľa § 7 zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov a opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 632/2008 Z. z. o sumách základnej náhrady za používanie cestných motorových vozidiel pri pracovných cestách) za cestu z P. do K. a späť osobným

motorovým vozidlom v dĺžke 240 km pri cene benzínu 16. apríla 2013 v sume 1,414 €/liter a priemernej spotrebe paliva 8,6 l/100 km podľa technického preukazu v sume 73,10 € plus 20 % DPH, čo je spolu 87,72 €.

Takto vypočítaná náhrada trov konania celkovo predstavuje sumu 653,36 €, ktorú ústavný súd zaviazal uhradiť okresný súd (bod 4 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. apríla 2013